

Årsredovisning för
VALMYNDIGHETEN
avseende budgetåret 2002

Innehåll

Verksamhetsöversikt och finansiering	3
Verksamheten under budgetåret 2002	4
Centrala förberedelser	4
Information	9
Det webbaserade datasystemet	12
Finansiell del	16
Resultaträkning	16
Balansräkning	17
Anslagsredovisning	18
Finansieringsanalys	19
Tilläggsupplysningar och noter	20
Sammanställning över väsentliga uppgifter	28
Undertecknande	29

Verksamhetsöversikt och finansiering

Uppgifter och mål

Valmyndigheten, som började sin verksamhet den 1 juni 2001, ska enligt sin instruktion ansvara centralt för genomförandet av allmänna val och folkomröstningar och i övrigt fullgöra de uppgifter som den centrala valmyndigheten har enligt lag eller förordning.

Valmyndighetens verksamhet ingår i Politikområdet Demokrati med målet att "Folkstyrelsen ska värnas och fördjupas" och i "Verksamhetsområde Demokrati och deltagande" med målet att "Medborgarnas deltagande i de allmänna valen och i övriga politiska processer ska öka." Vidare ska de allmänna valen och folkomröstningar genomföras med maximal tillförlitlighet och effektivitet.

I september 2002 hölls för första gången allmänna val till riksdagen, kommun- och landstingsfullmäktige med Valmyndigheten som central valmyndighet. Hösten 2003 hålls en folkomröstning om införande av euron och våren 2004 val till Europaparlamentet.

Som kommer att framgå av den fortsatta redogörelsen har Valmyndigheten vidtagit en mängd åtgärder för att informera de röstberättigade om de allmänna valen 2002 och därmed spridit kunskap om var, när och hur medborgaren kan göra fullgöra sin rösträtt. Uppbyggnaden av det nya valdatasystemet har syftat till att ge alla som har uppgifter vid val ett effektivt hjälpmedel för att genomföra förberedelserna för valet och för själva valet och då i synnerhet i fråga om röstsammanräkningarna och utseendet av ledamöter och ersättare i de tre valen. Valdatasystemet ska också ge allmänhet och massmedia möjlighet att löpande följa resultaträkningen.

Valdeltagandet i höstens val i absoluta tal var något högre än vid motsvarande val 1998 men sjönk procentuellt sett eftersom antalet röstberättigade ökat sedan 1998 års val. Valmyndigheten har efter valet utvärderat genomförandet och presenterar resultatet av utvärderingen dels i en särskild utförligare utvärderingsrapport till regeringen, dels som återrporteringspunkter i denna årsredovisning enligt de återrporteringskrav som regeringen angett i regleringsbrevet.

Organisation och personal

Valmyndigheten leds sedan den 1 mars 2002 av en nämnd bestående av en ordförande och fyra andra ledamöter som utsetts av regeringen. Fyra ersättare har också utsetts av regeringen.

Vid Valmyndigheten finns ett kansli som leds av en kanslichef. Denne ska ansvara för och leda den löpande verksamheten enligt de direktiv och riktlinjer som nämnden beslutar.

Under år 2002 pensionerades en tjänsteman och tre nya anställdes. Vid slutet av året bestod kansliet förutom av kanslichefen av tio handläggare.

Valmyndigheten har under år 2002 hyrt lokaler och köpt annan service såsom reception, vaktmästeri, telefonitjänster, bevakning och städning av Svenska Rymdaktiebolaget. Vidare har Valmyndigheten anlitat Kammarkollegiet för ekonomi- och löneadministrationen.

Finansiering

Riksdagen anvisar årligen Valmyndigheten ett ramanslag i statsbudgeten för myndighetens förvaltningskostnader. För budgetåret 2002 var anslaget 12 800 000 kr. (Utöver tilldelat anslag disponerade Valmyndigheten ett anslagssparande på 1 556 000 kr. under budgetåret). Vidare anvisade riksdagen genom tre olika beslut totalt 255 000 000 kr. för specifika valändamål.

Verksamheten under budgetåret 2002

Huvuduppgiften för Valmyndigheten under 2002 har varit att förbereda och genomföra de allmänna valen under hösten.

Valmyndighetens två verksamhetsgrenar, centrala förberedelser för och administration av allmänna val och folkomröstningar samt information ska redovisas enligt följande indelning

Centrala förberedelser

- Rapport om förberedelsearbetet och genomförandet av de allmänna valen
- Utseende av nya ledamöter/ersättare till riksdagen och Europaparlamentet
- Internationell utveckling i fråga om elektronisk röstning
- Beredskapsläget för extraval

Information

- Vilka åtgärder som vidtagits för information till de röstberättigade
- Hur valresultatet gjorts tillgängligt för allmänheten

Under dessa rubriker redovisas nedan dels de verksamhetsmål som regeringen angett för budgetåret 2002, dels den verksamhet som Valmyndigheten bedrivit.

Regeringens begäran i regleringsbrevet att Valmyndigheten ska redogöra för hur det nya webbaserade datasystemet fungerade vid valet 2002 samt nedlagda kostnader och resurser redovisas också nedan.

Centrala förberedelser

Förberedelser och genomförande av de allmänna valen

Verksamhetsmål: Allmänna val ska genomföras detta år. Förberedelserna och genomförandet ska ske i enlighet med vallagen (1997:157). De regionala valmyndigheternas personal ska utbildas och informeras så att deras medverkan i valprocessen underlättas.

Åtterrapporing: Valmyndigheten ska rapportera hur förberedelsearbetet och genomförandet av de allmänna valen förlöpt.

Förberedelserna för valen 2002 inleddes redan våren 2001 med att ett antal upphandlingar påbörjades. Valmyndigheten har genomfört upphandling av valedelspapper, tryckning av valedlar, framställning av olika kuvert och annat valmaterial, tryckning av röstkort och röstlängder, paketering och distribution av material, utdelning av röstkort samt reklambyråttjänster för olika informationsinsatser. Vissa uppdrag, särskilt tryckningen av röstkort och röstlängder,

sker under stor tidspress och med ett tidsschema som inte medger några misstag. Samtliga valda leverantörer har utfört sina uppdrag i enlighet med avtalen och till belåtenhet.

Det dominerande arbetet på Valmyndigheten vid sidan av framtagandet av de olika produkterna har varit utveckling av ett nytt valdatasystem. Arbetet med detta påbörjades med en förstudie redan år 1999. De första rutinerna som stödde beställning av valsedlar togs i drift den 1 oktober 2001. Under våren 2002 har rutiner som stött uppbyggnad av olika grunddata, materialbeställning samt framställning av röstlängder och röstkort successivt satts i drift och slutligen under sensommaren rutiner för valnattsrapportering och slutlig sammanräkning. Systemet har fungerat mycket bra och gett ett gott stöd åt främst länsstyrelsernas valhandläggare men även till partierna, valnämnderna och utlandsmyndigheterna som också haft tillgång till systemet och haft var och en sina uppgifter att utföra.

Valmyndigheten har genomfört en startkonferens och en uppföljningskonferens med länsstyrelsernas valhandläggare och även medverkat vid träffar med en referensgrupp bestående av handläggare hos kommunernas valnämnder.Handledningar för länsstyrelserna, valnämnderna, utlandsmyndigheterna och partierna har utarbetats. Valmyndigheten har hållit utbildningsmaterial m.m. tillgängligt för de andra valmyndigheterna och partierna på en särskild lösenordsskyddad hemsida.

Information för allmänheten har utarbetats delvis med hjälp av en reklambyrå. Informationens innehåll presenteras i ett senare avsnitt.

Valmyndighetens ansvar för förtidsröstningen har kommit till uttryck genom ett avtal ingånget med Posten Sverige AB om anordnande av poströstning och genom uppdrag till de flesta valnämnder att ordna den s.k. institutionsröstningen på sjukhus och andra vårdinrättningar. Genom den omorganisation som samtidigt genomförts hos Posten Sverige AB har poströstningen rönt ovanligt stor uppmärksamhet i media i förhållande till tidigare val. I vissa delar av landet, t.ex. i Stockholmsområdet, beslutade Posten Sverige AB på ett tidigt stadium att omorganisationen skulle skjutas upp till dess poströstningen avslutats. Poströstning kunde dock genomföras på nästan lika många platser som vid valet 1998 och i stort sett lika många poströster togs emot.

Valnattsrapporteringen genomfördes utan problem och sammanräkningen av valet hos länsstyrelserna gick i den takt som planerats.

Sammanfattningsvis kan konstateras att förberedelserna och genomförandet av valen helt följt den plan som fastställdes i slutet av år 2001. Även om det mesta förlöpt på ett utmärkt sätt så har kritik framförts mot brister i ordningshänseende på vissa röstmottagningsställen. I samband med röstningen på valdagen ifrågasattes också på ett annat sätt än vid tidigare val att det inte finns något uttryckligt krav på att väljaren ska styrka sin identitet vid röstning i vallokal. Något generellt legitimationstvång som vid poströstning finns inte och lagligt stöd för valförrättarna att vägra någon att rösta på grund av att väljaren inte kan legitimera sig kan inte anses finnas. Till både valnämnder och Valmyndigheten framfördes att detta – i kombination med att det är lätt att få dupletteröstkort - kan leda till valfusk. Efter valet har också budröstningen kommit i fokus genom polisanmälan om ifrågasatt ”valfusk” i samband med budröstning i Stockholms kommun. Valmyndigheten kommer att återkomma till dessa företeelser i den särskilda utvärderingsrapporten.

Utseende av nya ledamöter i riksdagen m.m.

Verksamhetsmål: Valmyndigheten ska efter de allmänna valen utse ledamöterna till riksdagen. Under löpande mandatperiod ska Valmyndigheten utse nya ledamöter i riksdagen respektive nya företrädare i Europaparlamentet samt ersättare för ledamöterna/företrädarna. Målet är att ny ledamot respektive företrädare ska utses inom 14 dagar efter det att anmälan inkommit till myndigheten.

Åtterrapporering: Valmyndigheten ska redovisa arbetet med att utse ledamöter till riksdagen. Vidare ska myndigheten redovisa antalet inkomna anmälningar om nya ledamöter/ersättare till riksdagen samt företrädare/ersättare till Europaparlamentet samt genomsnittlig handläggningstid.

Valmyndigheten har under år 2002 utsett fyra nya ledamöter till den gamla riksdagen och en ny företrädare till Europaparlamentet. Två ärenden har handlagts samma dag som anmälan kom in och resterande tre har myndigheten handlagt dagen efter att anmälan kom in.

Torsdagen den 19 september 2002 beslutade Valmyndigheten fastställa utgången av 2002 års val till riksdagen. Bevis framställdes för samtliga 349 ledamöter och 588 ersättare (varav fem personer utsågs till ersättare i två valkretsar).

Måndagen den 23 september 2002 expedierades bevisen till de utsedda. Kopior av bevisen levererades till Valprovsningsnämnden och till riksdagens kammarskansli.

Härefter har sex nya ledamöter utsetts till den nya riksdagen. Beslut fattades i fyra fall samma dag som anmälningarna kom in och i de övriga två med en dags förskjutning.

Inga nya ersättare har utsetts under året vare sig till riksdagen eller Europaparlamentet.

Utvecklingen i fråga om elektronisk röstning

Verksamhetsmål: Valmyndigheten ska följa den svenska och internationella utvecklingen i fråga om elektronisk röstning

Åtterrapporering: Valmyndigheten ska redovisa hur man följt utvecklingen och vad som framkommit under året.

Under året har en tydlig skiljelinje visats mellan å ena sidan utnyttjande av elektronisk utrustning vid röstning i vallokal (*röstningsmaskiner*) och, å andra sidan, röstning via Internet där röstning i teorin kan ske var som helst (*on-line-röstning*).

Begreppet ”e-röstning” har tidigare använts generellt, vilket ibland gjort det svårt att direkt inse vilken teknik som avsetts.

Röstningsmaskiner

Användandet av röstningsmaskiner i vallokaler går vanligen till så att de röstberättigade anländer till sin vallokal. Efter kontroll mot röstlängden (elektronisk eller pappersbaserad) fastställs om väljaren har rätt att rösta. Väljaren får därefter en ”röstningspolett” - ett engångskort e.dyl. – och

visas till en ledig röstningsmaskin. Framme vid röstningsmaskinen inleds en dialog där väljaren får svara på frågor vilket parti han/hon önskar rösta på, vilken kandidat som ska få särskild preferensröst e.dyl.

Dialogen kan ske via text, via ljud, med hjälp av bilder, symboler, fotografier m.m. och ses därför som en stor tillgång i länder med hög grad av analfabetism. Även för väljare med någon form av funktionsnedsättning innebär tekniken stora fördelar. Synskadade väljare kan ges ljud och särskilda tangentbord med brailleskrift så att de själva kan rösta utan att behöva anlita biträde.

Brasilien genomförde under år 2002 parlaments- och presidentval i vilka ca 155 miljoner personer var röstberättigade. Inför valen anskaffades 400.000 röstningsmaskiner vilka användes vid röstningen. Liknande maskiner med delvis samma leverantörer användes vid val i delstaten Georgia i USA.

På Internet finns möjlighet att prova en simulering av den brasilianska röstmottagningsmaskinen (dock med portugisisk dialog), under adressen <http://www.tre-mt.gov.br/urna.html>

I och med att de avgivna rösterna avlämnas i digital form till ett elektroniskt minne i röstningsmaskinerna är sammanräkningen av rösterna i första hand en fråga om att säkert överföra data till sammanräkningen. Därefter kan sammanräkningen ske helt maskinellt.

Inom EU har t.ex. Irland, Italien och Nederländerna genomfört mer eller mindre omfattande försök med röstningsmaskiner.

Internationellt sett konstateras att röstningsmaskiner introduceras i allt fler länder.

Som konstaterats vid tidigare tillfällen finns stora vinster vid användningen av röstningsmaskiner, inte minst för funktionshindrade väljare. Nackdelar finns främst vad beträffande kostnaderna för att utveckla systemen, anskaffa maskiner etc.

On-line-röstning

Under det gångna året har märkts en tydlig tendens till åtstramning i debatten kring möjligheten att rösta on-line. Den tidigare stundtals naiva tilltron till on-line-röstning har övergått i ett mer vetenskapligt betraktelsesätt där problemområden pekas ut och analyseras.

I ett europeiskt perspektiv betyder detta att man alltmer närmar sig slutet av innevarande decennium när man diskuterar när ett införande skulle kunna ske. Ett särskilt tydligt exempel utgör här Tyskland.

I Tyskland inleddes analysarbetet kring on-line-röstning redan år 1999. Efter upprepade försök med röstning på olika universitet och institutioner, efter många genomförda projekt med omfattande resurser konstateras idag att mycket återstår att lösa. Det gäller främst de klassiska problemområdena säkerhet, verifierbarhet, transparens och tilltro.

I det försök som genomförts i Tyskland har i inget fall kunnat konstateras att on-line-röstning bidragit till att höja valdeltagandet. Denna bild är delvis den motsatta vad som förväntats, men faktum är att den går att skönja i alla fall där on-line-röstning testats i mer omfattande utsträckning.

CyberVote

Valmyndigheten följer som tidigare projektet CyberVote med särskilt intresse. Projektet startade år 1999 och har som mål att utveckla ett system för röstning över Internet. Systemet ska fylla höga krav på säkerhet och verifierbarhet.

Projektet ska analysera medlemsstaternas vallagstiftningar och ta fram en gemensam kravspecifikation. Avsikten är att det färdiga systemet ska kunna användas i samtliga medlemsstater vid lokala, regionala, nationella val samt vid valen till Europaparlamentet.

Systemet som utvecklas ska kunna användas med hjälp av Internetanslutna datorer men även med hjälp av handdatorer och mobiltelefoner.

Företrädare för Valmyndigheten deltar i en referensgrupp inom projektet. En demonstrationsmodell av systemet presenterades i samband med det tredje årliga "Worldwide Forum on Electronic Democracy" i Issy-les-Moulineaux, söder om Paris.

Under hösten 2002 har försök genomförts i större skala, bland annat vid universitetsval i Tyskland.

En aktiv part inom CyberVote är Kista stadsdelsnämnd. Vid ett särskilt försök i slutet av januari 2003 anordnades ett rådslag för personer över 55 år boende i Kista. Avsikten var att nyttja de programmoduler som framtagits inom CyberVote-projektet. Programvaran installerades på ett antal persondatorer och även på en mobil terminal. Röstning anordnades på tre kommunala bibliotek.

Totalt röstade 226 personer. De flesta av dem var över 65 år.

Man hade på förhand skickat ut brev med unika sifferkoder till de röstberättigade. Många glömde att ta dem med sig men då kunde man få nya på ett av röstningsställena.

Det konstaterades att det tog lång tid för väljarna att rösta, i snitt mellan 15 och 30 minuter per röstande. Tekniskt och hanteringsmässigt föll försöket väl ut.

Efteråt fick väljarna fylla i en enkät med frågor kring hur de uppfattade försöket. Enkäten är ännu inte sammanställd men kommer att redovisas senare.

Standardiseringsarbete

Inom Europarådet pågår arbete med att ta fram gemensamma standards för det fortsatta utvecklingsarbetet inom området. En målsättning med arbetet är att alla standards som tas fram ska vara applicerbara såväl inom området för röstningsmaskiner som inom on-line-röstning.

Arbetet ska slutföras under innevarande år.

Ny rapport

Valmyndigheten kommer att lämna en ny rapport om e-röstning senast den 30 april 2003.

Beredskapsläget för extraval

Verksamhetsmål: Valmyndigheten ska ha en beredskap så att extraval ska kunna anordnas inom 35 dagar.

Återrapportering: Valmyndigheten ska redogöra för beredskapsläget samt de åtgärder som vidtagits under året.

En förberedelsestid på 35 dagar är extremt kort och det blir nödvändigt att acceptera att t.ex. ett utförligt informationsmaterial inte kan tas fram med så kort varsel och att merparten av sådant material inte heller kan hållas i lager. Vid samtliga upphandlingar som genomförts har avtal, där så varit möjligt, också slutits om tillhandahållande av varor eller tjänster för ev. extraval. Det valmaterial som är möjligt att lagra läggs också in i ett särskilt beredskapslager som Valmyndigheten disponerar. Materialet används i första hand vid nästa val då nytillverkat material läggs i lagret. Vid valet 2002 fanns en stor upplaga av partivalsedlar i lagret som distribuerades till kommuner och utlandsmyndigheter inför valet. Dessa hade dock vid lagring fått en viss färgförändring. För att inte äventyra valhemligheten fick dessa därför ersättas med nytillverkade valsedlar. Detta visar på svårigheterna att, med de höga krav på produkterna som finns, kunna ha ett kurant beredskapslager av alla produkter. Under innevarande år avser Valmyndigheten att utarbeta en mer detaljerad plan över arbetet inför ett ev. extraval.

Information

Information till röstberättigade

Verksamhetsmål: Valmyndigheten ska informera de röstberättigade om val och folkomröstningar. Informationen ska vara utformad så att även personer med funktionshinder och de som inte behärskar svenska språket ska kunna ta till vara sin rätt att rösta.

Återrapportering: Valmyndigheten ska redogöra för vilka åtgärder som vidtagits vad gäller information till de röstberättigade.

Valmyndighetens informationsinsatser har innefattat dels allmän information till alla väljare, dels information riktad till vissa väljargrupper.

Målsättningen var att nå ut med information om när, var och hur man röstar till alla röstberättigade. Ingen skulle behöva avstå från att rösta på grund av att han/hon inte vet hur det går till. För strategisk rådgivning och produktion av informationsmaterial valdes efter upphandling en reklambyrå som arbetade med uppdraget från mars – september. Informationsåtgärderna har fått allmän spridning i stort sett under tiden den 10 augusti – den 15 september.

Samtliga väljare fick ett röstkort med information om var de röstar och hur de tekniskt röstar. Via TV- och radioreklam spreds budskap om att ytterligare information fanns på vår hemsida och också kunde fås genom det 020-nummer som öppnades redan i april. All tryckt information fanns att tillgå på Valmyndighetens hemsida.

En broschyr med grundläggande information om valet, ”Bra att veta om valet”, togs fram och översattes till 13 olika språk. Förutom den distribution som skedde genom kommunerna (invandrarbyråer, demokratiprojekt m.m.) medverkade Valmyndigheten vid ett antal ”events” som Tensta marknad m.fl. och hade också en bilburen turné med ”ambassadörer” som delade ut broschyren i invandratäta områden i Stockholm, Göteborg och Malmö. Den fanns också i broschyrställ på SF-biografer och sändes ut med skolvalsmaterialet för att också komma ungdomar till del. Broschyren fanns inläst på kassett och distribuerades på detta medium till ca 15 000 synskadade. Vidare ”översattes” samma broschyr till Lättläst och distribuerades genom Stiftelsen Lättläst till ca 4 500 adresser.

Alla förstagångsväljare fick ett direktadresserat vykort med påminnelse om att de hade rätt att rösta för första gången.

Dessutom producerades särskild information för utlandssvenskar om bl.a. de nya möjligheterna att brevrösta från hela världen.

På grund av att den ordinarie personalen vid valet 1998 var hårt pressad av telefonsamtal och e-post från allmänheten öppnades redan under april månad ett särskilt 020-nummer för valfrågor. Valmyndigheten anställde tre personer för att enbart svara på telefon och e-post. Den förstärkningen visade sig dock vara långt ifrån tillräcklig. Antalet telefonsamtal till 020-numret som nådde fram till någon person på myndigheten eller till telefonsvarare var under de tre mest hektiska månaderna drygt 41 000. Belastningen under de sista tre veckorna var dock sådan att alla samtal inte kunde nå vare sig handläggare eller telefonsvarare. Då var ändå all personal på myndigheten som inte oundgängligen måste ta sig an andra uppgifter engagerad i att svara i telefon. Telefontiden utsträcktes också till klockan 22.00 under vardagar. Det var begäran om nytt röstkort som var den helt dominerande frågan.

Även e-posten var så omfattande att det inte var möjligt att besvara allt som kom in under samma dag. E-brev som innehöll frågor om när, var och hur man kunde rösta och begäran om röstkort prioriterades.

Även hemsidan var välbesökt med, förutom en extrem toppbelastning med 57 miljoner träffar under valnatten, kraftiga toppar när uppgifterna om röstningslokaler och protokoll över resultaten blev tillgängliga.

Valmyndigheten har låtit utföra en traditionell utvärdering (Market Watch) av TV-reklamen som sammanfattningsvis redovisade att ca 56 % hade sett TV-spottarna (bland ungdomar under 25 år ca 75 %) och att intervjupersonerna till 95 % bland de äldre och 89 % bland de yngre känt sig väl informerade om valet.

Valmyndigheten kommer vid kommande val givetvis att avsätta ytterligare resurser för att besvara telefon och e-post. Eventuellt kan tjänsterna komma att upphandlas hos något företag med s.k. callcenterverksamhet där möjlighet bör skapas att särskilja samtalen om nya röstkort och enklare förfrågningar om vallokal från de mer komplicerade frågorna som myndigheten i första hand själv bör svara på.

Information till allmänheten om valresultatet

Verksamhetsmål: Valmyndigheten skall informera allmänheten om valresultatet.

Åtterrapportering: Valmyndigheten ska redogöra för hur valresultatet gjorts tillgängligt för allmänheten.

Den centrala valmyndigheten, tidigare Riksskatteverket, har alltsedan valet 1994 använt sig av Internet för att sprida upplysning om valresultatet till i allmänheten. Så har också skett vid valet år 2002. Så snart valförrättarna i en vallokal räknat rösterna i riksdagsvalet förs resultatet upp på en särskild blankett som används för rapportering. En valförrättare ringer upp det telefonnummer som angetts på rapportblanketten och kommer då till en rapportmottagare. Mottagaren registrerar uppgifterna om röstetal för respektive parti i valdatasystemet. På samma sätt rapporteras sedan kommun- och landstingsfullmäktigevalen.

Länsstyrelserna har organiserat rapportmottagningen utom i Stockholms län där Valmyndigheten överenskommit med Skattemyndigheten i Stockholm om att svara för rapportmottagningen. I Stockholms län var nämligen länsstyrelsens växel- och datorkapacitet inte tillräcklig för att klara uppgiften.

Rapporterna lagras i en server från vilken producerats dels information på valmyndighetens hemsida, dels filer att hämta för media (t.ex. Sveriges Television, Tidningarnas Telegrambyrå, större tidningar och mediabyråer). Uppdatering skedde i stort sett varje minut. Valmyndighetens hemsida hade ca 57 miljoner träffar under valnatten. Från och med måndagen spreds på samma sätt resultatet från den slutliga sammanräkningen hos länsstyrelsen. Eftersom valnattsresultaten röner så stor uppmärksamhet hade stora resurser lagts ner på att genom backup-system och dubblering av servrar garantera systemets säkerhet och kapacitet.

Redan under valnatten har det varit möjligt att ta del av antalet röster för varje parti ända ner på valdistriktsnivå. Även valdeltagandet på olika nivåer ner till valdistriktsnivå har redovisats. När i stort sett alla distrikt rapporterats har valmyndigheten gjort en preliminär mandatfördelning för respektive valområde. Under veckorna efter valet har man kunnat följa hur många personröster varje kandidat för de partier som tagit mandat fått. Från den slutliga sammanräkningen finns givetvis också partiernas röstetal, valdeltagandet, fördelningen av mandat valda ledamöter och ersättare samt de protokoll som upprättas över sammanräkningarna.

Genom att resultatet in i minsta detalj genom Internet varit tillgängliga för massmedia har de i sin tur kunnat spridas till allmänheten via TV, radio och tidningar. Centrala valmyndigheten har aldrig haft en så fullständig resultatredovisning som den som genomförts vid detta val.

Kostnaderna fördelade på verksamhetsgrenarna

De direkta kostnaderna för verksamhetsgrenen Information dvs. allmän information till allmänheten och information om valresultatet uppgår till 22,4 milj. kr. I summan ingår kostnaden för de totalt fyra årsarbetskrafter som arbetat med information. Kostnaderna för verksamhetsgrenen Centrala förberedelser och genomförande uppgår till 171,6 milj.kr. Om hänsyn tas till de finansiella intäkterna samt intäkterna av avgifter och andra ersättningar blir kostnaden för verksamhetsgrenen Centrala förberedelser och genomförande 168,2 milj. kr.

Det webbaserade datasystemet

Mål: Valmyndigheten ska utveckla och underhålla ett IT-stöd åt valadministrationen som möjliggör ett rättvisande val samt en snabb sammanräkning och redovisning av valresultatet. Ett nytt webbaserat datasystem ska vara klart att användas i samband med valet 2002.

Återrapportering: Valmyndigheten ska redogöra för hur arbetet med det webbaserade datasystemet fungerade vid valet 2002 samt nedlagda kostnader och resurser.

I det följande lämnas en översiktlig redogörelse för valdatasystemet och hur det fungerade under valet 2002.

Valdatasystemet började utvecklas år 2000 av Riksskatteverket som ett gemensamt IT-stöd för valadministrationen, dvs. för

- Valmyndigheten,
- länsstyrelser,
- kommuner,
- partier,
- valsedelstryckerier och
- utlandsmyndigheter.

Förutom att vara ett stöd för valadministrationen ska systemet förse massmedia och allmänheten med information före, under och efter val på Valmyndighetens publika webbplats www.val.se. Valdatasystemet togs i drift den 1 oktober 2001.

Eftersom antalet användare är stort bestämdes på ett tidigt stadium att applikationen ska kunna fungera på vilken dator som helst. Det enda krav som fick ställas var att det på datorn var installerat en webbläsare av inte allt för gammalt datum. Valdatasystemet är plattformsoberoende på klientsidan. Ett annat krav var att systemet inte skulle byggas på ett sådant sätt att Valmyndigheten blev beroende av vissa leverantörer av hård- eller mjukvara. Systemet skulle kunna flyttas till annan hårdvara respektive kunna köras med andra mjukvaror. Valdatasystemet är därför plattformsoberoende också på serversidan.

Valdatasystemet är tillgängligt på Internet på adressen <https://portal.val.se>

Valdatasystemet har inbyggda behörighetskontroller genom ett eget behörighets- och kontrollsystem, BKS, innebärande att endast godkända användare ska kunna komma åt systemet. Inga obehöriga ska tillåtas komma in och förändra uppgifterna. Det är också säkerställt att alla användare bara kan utföra de uppgifter som de ansvarar för.

BKS arbetar med certifikat som varje ny användare får hämta och installera på den egna datorn. När en användare installerat certifikatet och arbetar i valdatasystemet kontrolleras varje transaktion mot uppgifterna i BKS som kontrollerar om användaren har rätt att utföra åtgärden.

Administrationen av BKS las ut på länsstyrelserna. Varje länsstyrelse administrerar sina kommuner och partierna inom länet. För närvarande har ca 2500 användare registrerats i systemet.

Grunduppgifter

Valdatasystemet innehåller en stor informationsmängd som kallas grunduppgifter. Det rör sig bland annat om uppgifter om landets indelning i valdistrikt, valkretsar och kommuner. En viktig uppgift inför varje val är att gå igenom uppgifterna och ändra dem om något ändrats. Arbetet utförs huvudsakligen av länsstyrelserna och, vilket var nytt för valen 2002, av kommunerna. Kommunerna hanterade uppgifterna om vallokaler och lokaler för särskild röstmottagning.

Eftersom det finns ett stort intresse att nå ut med denna typ av information, t.ex. visa vilka vallokaler som finns, publicerades uppgifterna fortlöpande på Valmyndighetens webbplats.

Stöd för länsstyrelsernas och kommunernas beställning av material

Länsstyrelser och kommuner beställer inför ett val en stor mängd valmaterial. Det handlar om blanketter, förseglingsmaterial, partivalsedlar m.m. Valdatasystemet innehåller funktioner för detta. Det finns funktioner som räknade fram och föreslog upplaga för varje produkt för varje enskild kommun. När en kommun gick in i beställningsrutinerna kontrollerade systemet hur många valdistrikt och valkretsar den innehöll, hur många röstberättigade det fanns m.m. och lämnade ett förslag på materialbehov. Därefter fick kommunen ta ställning till förslagen. Fanns vissa produkter redan i kommunens lager kunde kommunen minska den föreslagna upplagan.

När beställningarna skickades in, granskades de och skickades därefter elektroniskt till en extern leverantör som packade och levererade materialet.

Partier och valsedlar

Valdatasystemet innehåller rutiner för att hantera uppgifter om partierna och deras beställningar av namnvalsedlar. Alla partier kunde nu för första gången själva logga in i valdatasystemet, lägga in sina beställningsuppgifter och alla kandidater. Det skapades rutiner så partierna själva kunde förhandsgranska inlagda uppgifter.

Valdatasystemet producerade tryckfärdiga original som tryckerierna kunde hämta varefter de blev klara. Därigenom behövde Valmyndigheten inte anställa tryckerikontrollanter vid varje tryckeri, såsom skett tidigare. Genom att partierna redan vid beställningen kunde se layout m.m. på den färdiga valsedeln kunde dessutom en rad missförstånd undvikas.

I valdatasystemet skapades drygt 4.000 unika listor med ca 50.000 kandidater.

Så snart en valsedel beställdes publicerades informationen på Valmyndighetens webbplats. Det fanns ett stort intresse från media, allmänheten och även från partierna själva att snabbt se vilka kandidater som upptagits på listorna och i vilken ordning de ställts upp.

Röstlängder och röstkort

Valdatasystemet innehåller rutiner för att framställa röstlängdsregister. Det innebär att personregister från Riksskatteverket och fastighetsregister från Lantmäteriet läses in och bearbetas. Eftersom detta ska ske med mycket hög kvalitet och under stark tidspress ägnades mycket tid åt utvecklingen av detta systemavsnitt. Det skapades även särskilda rutiner för att upptäcka och hantera eventuella felaktigheter.

När röstlängdsregistret är upprättat framställs register för tryckning av röstkort och röstlängder. Dessa register överförs via krypterade förbindelser till externa leverantörer.

Systemet fungerade utan problem vid höstens val.

Det blev också möjligt för användare på Valmyndigheten, på länsstyrelserna och kommunerna samt på svenska utlandsmyndigheter att ta fram s.k. duplettröstkort. Dessa producerades som s.k. PDF-filer. Veckorna före valet producerades drygt 60.000 duplettröster i valdatasystemet.

En särskild arbetsuppgift för Valmyndigheten är att ta emot beställningar och producera utskrifter till partierna över röstberättigade. Detta arbete som fungerade till stor belåtenhet genomfördes enligt särskild produktionsplan med hjälp av valdatasystemet och extern tryckare under sommaren 2002.

Valnatt

Valdatasystemet ska innehålla funktioner för att registrera in de resultatrapporter som rings in från valdistrikten så snart röstningen avslutats och rösterna räknats. Det ska även finnas mekanismer som sprider resultaten vidare till massmedia, partier och allmänheten. Resultaten skickas vidare dels för varje valdistrikt dels i ackumulerad form och med mandatet fördelade.

På valnattsavsnittet ställs mycket höga krav på driftsäkerhet. Systemet måste i alla delar vara dubblerat och kunna återstartas utan förlust av data på under en minut.

Valmyndigheten publicerade fortlöpande resultaten på den egna webbplatsen www.val.se. Mellan kl. 20.00 och 04.00 hämtades där, som sagts, drygt 57 miljoner sidor och bilder. Förutom ett kort avbrott under måndagen dagen efter valet var tillgängligheten utmärkt.

Utom för att samla in och sprida information används valnattsresultaten i rutinerna kring den slutliga sammanräkningen som kontrollmoment för att upptäcka orimliga resultat.

Slutlig sammanräkning

Valdatasystemet används av Valmyndigheten och länsstyrelserna som stöd vid den slutliga sammanräkningen av valen till riksdagen samt till fullmäktige i landsting och kommuner. När länsstyrelsen räknat samman röstfördelningen per lista och resultatet av personröstningen registreras uppgifterna in i systemet. När samtliga resultat har registrerats finns rutiner som gör mandatfördelning mellan och inom partier samt producerar förslag till protokoll och bevis till valda och ersättare.

Enligt den tidplan som las fast innan valet skulle slutresultaten för riksdagsvalet presenteras på onsdag kväll efter valdagen. Kommunfullmäktigevalen skulle vara klara därpå följande söndag och landstinget onsdagen därefter. Tidplanen kunde hållas.

Under hela arbetet med den slutliga sammanräkningen publicerades resultaten, först som preliminära, på Valmyndighetens webbplats och efterhand som sammanräkningen fortskred som slutliga.

Efterträdarsammanräkningar

I valdatasystemet finns även rutiner för s.k. efterträdarsammanräkningar, vilka sker när ledamöter avgår under mandatperioden. Även här finns stöd för beräkningarna och det produceras förslag till protokoll och ev. nya bevis. Till januari 2003 har närmare 500 efterträdarsammanräkningar gjorts.

Från valdatasystemet hämtas fortlöpande uppgifter till Valmyndighetens webbplats så att det under hela mandatperioden ska framgå vilka ledamöter som just nu sitter i riksdagen och i de olika fullmäktigeförsamlingarna.

Personalinsatser

Valdatasystemet har byggts genom utnyttjande av externa konsulter. De första anställdes i april 2000. Som mest har det varit nio konsulter anställda i projektet. Konsultkostnaderna har under år 2002 uppgått till knappt 16,5 milj. kr. Härutöver tillkommer ca 1 milj.kr. i licens- och programkostnader.

En av konsulterna har varit anställd på heltid för att enbart arbeta med testning av systemet. Särskilda programvaror anskaffades för att automatisera testerna.

Valmyndighetens personal deltog i projektet dels som projektledare, dels genom att ta fram kravspecifikationer och delta i kompletterande testning.

I projektet har använts en särskild metod för systemutveckling som kallas RUP (Rational Unified Process).

Avslutande slutsatser

Valmyndigheten har vid uppföljningskonferenser inhämtat synpunkter från användarna av valdatasystemet. Samtliga är mycket nöjda med hur systemet fungerat. Kraven på användarvänlighet har kunnat uppnås. Vissa smärre anmärkningar eller önskemål om förändringar har självfallet framförts och dessa kommer att tas om hand inför arbetet med kommande val.

Även massmedia och många andra intresserade har uttryckt sitt gillande av sättet att redovisa resultatet av valet.

Systemet kompletteras f.n. med ytterligare funktionalitet så att det kan användas i folkomröstningen i september 2003 och Europaparlamentsvalet våren 2004.

RESULTATRÄKNING*(belopp i tusental kronor)*

	<i>Not</i>	<i>Utfall 2002</i>	<i>Utfall 2001 (6 mån)</i>
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		191 373	12 254
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	3 227	5
Intäkter av bidrag		0	273
Finansiella intäkter	2	153	35
<i>Summa</i>		194 753	12 567
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	-6 388	-3 524
Kostnader för lokaler		-1 061	-401
Övriga driftkostnader	4	-184 752	-8 865
Finansiella kostnader	5	-37	0
Avskrivningar och nedskrivningar		-1 747	-104
<i>Summa</i>		-193 985	-12 894
<i>Verksamhetsutfall</i>		768	-327
Årets kapitalförändring	6	768	-327

BALANSRÄKNING

<i>(belopp i tusental kronor)</i>	<i>Not</i>	<i>2002-12-31</i>	<i>2001-12-31</i>
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	7		
Balanserade utgifter för utveckling		11 545	0
<i>Summa</i>		11 545	0
Materiella anläggningstillgångar	8		
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		1 164	839
<i>Summa</i>		1 164	839
Varulager m.m.	9		
Varulager och förråd		3 035	0
<i>Summa</i>		3 035	0
Fordringar			
Kundfordringar		5	3
Fordringar hos andra myndigheter	10	2 851	746
Övriga fordringar		264	55
<i>Summa</i>		3 120	804
Periodavgränsningsposter	11		
Förutbetalda kostnader		472	477
<i>Summa</i>		472	477
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	12	-6 395	-16
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	13	5 358	2 729
<i>Summa</i>		5 358	2 729
SUMMA TILLGÅNGAR		18 299	4 833
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	14	12 988	0
Balanserad kapitalförändring	15	-327	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		768	-327
<i>Summa</i>		13 429	-327
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	16	1 160	839
Skulder till andra myndigheter	17	1 139	304
Leverantörsskulder		1 178	3 500
Övriga skulder		177	123
<i>Summa</i>		3 654	4 766
Periodavgränsningsposter	18		
Upplupna kostnader		1 216	394
<i>Summa</i>		1 216	394
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		18 299	4 833

ANSLAGSREDOVISNING*(belopp i tusental kronor)***Redovisning mot anslag**

Anslag	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enl regl.brev	Fördelade anslagsbe- lopp	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
	Not 19	Not 20	Not 21			
Uo 1 46:5 Ramanslag Valmyndigheten	1 556	12 800	0	14 356	9 688	4 668
Uo 1 46:1 ap 1 Ramanslag Allmänna val	-111	255 000	-21 235	233 654	194 674	38 980
<i>Summa</i>	1 445	267 800	-21 235	248 010	204 362	43 648

FINANSIERINGSANALYS

<i>(belopp i tusental kronor)</i>	<i>Not</i>	<i>2002</i>	<i>2001</i>
Drift			
Kostnader	22	-192 238	-12 790
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		191 373	12 254
Intäkter av avgifter och ersättningar		3 227	5
Intäkter av bidrag		0	273
Övriga intäkter		153	35
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>		194 753	12 567
Ökning(-) av lager		-3 035	0
Ökning(-) av kortfristiga fordringar		-2 311	-1 281
Minskning(-) av kortfristiga skulder		-611	4 321
KASSAFLÖDE TILL DRIFT		-3 442	2 817
Investeringar			
Investeringar i materiella tillgångar		-629	-943
Investeringar i immateriella tillgångar		-12 988	0
<i>Summa investeringsutgifter</i>		-13 617	-943
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		628	943
- amorteringar		-307	-104
Ökning av statskapital med medel som erhållits från statsbudgeten		12 988	0
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>		13 309	839
KASSAFLÖDE TILL INVESTERINGAR		-308	-104
Förändring av likvida medel		-3 750	2 713
Specifikation av förändring av likvida medel		-3 750	2 713
Likvida medel vid årets början		2 713	0
Ökning(+) av tillgodohavande hos Riksgäldskontoret		2 629	2 729
Minskning(-) av avräkning med statsverket		-6 379	-16
<i>Summa förändring av likvida medel</i>		-3 750	2 713
Likvida medel vid årets slut		-1 037	2 713

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

(Belopp i tusental kronor där ej annat anges.)

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Myndighetens redovisning följer god redovisningssed och årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, FÅB, och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring, FBF, samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till dessa.

Detta är myndighetens andra verksamhetsår. Myndigheten startade 2001-07-01. Räkenskapsåret 2001 bestod därmed endast av sex månader och var dessutom inte ett valår. Jämförelser mellan räkenskapsåren blir därför svåra att göra eftersom räkenskapsåret 2002 var ett valår samt bestod av tolv månader.

Fakturor understigande 7 500 kr exklusive moms har inte bokförts som periodavgränsningsposter per 2002-12-31.

Nya regler gäller fr o m 2002-01-01 avseende redovisning av immateriella anläggningstillgångar. Ett exempel på en sådan tillgång är egenutvecklade IT-system. Valmyndigheten har under räkenskapsåret haft kostnader på 12 988 tkr som kan hänföras till uppbyggnaden av ett valdatasystem. Detta belopp finns upptaget bland balansräkningens tillgångar under balansposten Immateriella anläggningstillgångar (årets avskrivning är 1 443 tkr). Resultaträkningens kostnader har minskats med motsvarande belopp (resultatposten Kostnader för personal med 1 465 tkr resp Övriga driftkostnader med 11 523 tkr). Aktiveringen av dessa kostnader har även påverkat resultaträkningens intäkter som minskat med 12 988 tkr (resultatposten Intäkter av anslag).

Regeringen har beslutat att ovannämnda utgifter under år 2002 får finansieras på annat sätt än med lån i Riksgäldskontoret om en låneram för investeringen inte har begärts och investeringen inte ryms inom tilldelad låneram. Valmyndigheten har finansierat de immateriella anläggningstillgångarna med anslagsmedel. Dessa anslagsmedel redovisas under balansposten Statskapital (12 988 tkr). Bokföring av de immateriella anläggningstillgångarna har utförts i enlighet med Ekonomistyrningsverkets handledning i detta ämne.

Värderingsprinciper – anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 10 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Avskrivning sker från den månad tillgången tas i bruk. Avskrivningstiden för servrar (inkl nätverk) har fr o m 2002-07-01 ändrats från 5 år till 3 år avseende inköp från den dagen.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Persondatorer med tillhörande utrustning Immateriella anläggningstillgångar Servrar inkl nätverk (inköp fr o m 2002-07-01)
5 år	Möbler och övriga inventarier Kontorsmaskiner Servrar inkl nätverk (inköp t o m 2002-06-30)

Valmyndigheten kostnadsför bärbara datorer vid inköpstillfället.

Värderingsprinciper – omsättningstillgångar

Varulagret har värderats till återanskaffningsvärdet. Inkuranta varor har uttrangerats.

Ersättningar och andra förmåner**Styrelse (Nämnd)**

Följande skattepliktiga ersättningar har under räkenskapsåret utgått till Valmyndighetens ordförande samt övriga ledamöter och ersättare. Samtliga utsågs av regeringen för tiden fr.o.m. den 1 mars 2002.

Namn	Ersättn (tkr)	Andra råds- och styrelseuppdrag
Johan Hirschfeldt	22	Statens ansvarsnämnd (ordf.)
Sören Thunell	4	Granskningsnämnden för Radio och TV (l.) Presstödsnämnden (l.)
Peter Larsen	5	HSB Affärsutveckling AB (l.) Allt för Byggnadsfacket AB (l.) HSB Bygg AB (l.) HSB Byggtjänst i Värmland AB (l.) AB Svenska Bostadsinkasso (l.) HSB Fastighets AB (l.) HSB IT-service AB (l.) HSB Inköp AB (l.) HSB Produktion AB (l.) HSB Sverige AB (VD) Home Solutions i Sverige AB (l.)

Namn	Ersättn (tkr)	Andra råds- och styrelseuppdrag
Elisabet Fura-Sandström	7	Advokat Elisabet-Fura Sandström AB (l.) Unicom Care International AB (l.) Anders Sandström Information AB i likvidation (s.) Kent Winther Konsult AB (s.) Kauko Time AB (s.) Advokat Cjmg AB (s.) Advokat Carl Wetter AB (s.)
Shirin Ahlbäck Öberg	3	-
Marianne Eliasson	13	Statens musiksamlingar (ordf.) Riksarkivets styrelse (l.) Försvarets underrättelsenämnd (l.)
Göran Åstrand	7	-
Charlotte Signahl	4	-
Peter Antman	4	-

***Ledande
befattningshavare***

Namn	Lön (tkr)	Andra råds- och styrelseuppdrag
Gunnar Skarell	721	Svenska Lagerhus AB (t.o.m. 2002-09-19)

Noter*(belopp i tusental kronor)***Resultaträkningen****Not 1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar**

	2002	2001
Intäkter av avgifter enligt 4§ avgiftsförordningen	3 227	5
<i>Summa</i>	<u>3 227</u>	<u>5</u>

Resultatposten består till största delen av försäljning av valsedlar och adress-etiketter.

Not 2 Finansiella intäkter

Finansiella intäkter:

- Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret

	153	35
<i>Summa</i>	<u>153</u>	<u>35</u>

Not 3 Kostnader för personal

Kostnader för personal	6 388	3 524
<i>varav</i> lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	4 898	2 148

Resultatposten har minskats med 1 465 tkr i samband med aktivering av valdatasystemet. Se vidare noteringar ovan i avsnittet "Redovisnings- och värderingsprinciper".

Not 4 Övriga driftkostnader

	184 752	8 865

En betydande andel av kostnaden består av ersättning till Posten Sverige AB för förtidsröstningen (110 628 tkr).

Resultatposten har minskats med 11 523 tkr i samband med aktivering av valdatasystemet. Se vidare noteringar ovan i avsnittet "Redovisnings- och värderingsprinciper".

Not 5 Finansiella kostnader

	2002	2001
Finansiella kostnader:		
- Ränta på lån i Riksgäldskontoret	37	0
<i>Summa</i>	<u>37</u>	<u>0</u>

Not 6 Årets kapitalförändring

Periodiseringsdifferenser	768	-327
<i>Summa</i>	<u>768</u>	<u>-327</u>

Balansräkningen**Not 7 Immateriella anläggningstillgångar**

Egenutvecklade dataprogram:		
Årets anskaffningar	12 988	0
Årets avskrivningar	-1 443	0
<i>Utgående bokfört värde</i>	<u>11 545</u>	<u>0</u>

Se vidare noteringar ovan i avsnittet "Redovisnings- och värderingsprinciper".

Not 8 Materiella anläggningstillgångar

Ingående anskaffningsvärde	943	0
Årets anskaffningar	629	943
Årets avskrivningar	-304	-104
Ingående ackumulerade avskrivningar	-104	0
<i>Utgående bokfört värde</i>	<u>1 164</u>	<u>839</u>

Not 9 Varulager m.m.

Varulager	3035	0

I varulagret, som är ett beredskapslager för eventuella extra val, finns huvudsakligen papper, valkuvert, säkerhetsmaterial och diverse blanketter.

Not 10 Fordringar hos andra myndigheter

Fordran ingående mervärdesskatt	2 806	708
Övriga fordringar	45	38
<i>Summa</i>	<u>2 851</u>	<u>746</u>

Not 11 Periodavgränsningsposter

	2002-12-31	2001-12-31
Förutbetalda kostnader:		
- Förutbetalda hyreskostnader	411	410
- Övriga förutbetalda kostnader	61	67
<i>Summa</i>	<u>472</u>	<u>477</u>

Not 12 Avräkning med statsverket

Ingående balans	-16	0
Avräknat mot statsbudgeten:		
- Anslag Valmyndigheten	9 688	4 894
- Anslag Allmänna val	194 674	7 360
Avräknat mot statsverkets checkräkning:		
- Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-12 800	-6 450
- Uppbördsmedel mm	49 009	2 460
- Transfereringar mm	-246 950	-8 280
Utgående balans	<u>-6 395</u>	<u>-16</u>

Not 13 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Beviljad räntekontokredit hos Riksgäldskontoret enligt regleringsbrev	640	2 000
Anslagsmedel	5 358	2 729
<i>Summa behållning på räntekonto</i>	<u>5 358</u>	<u>2 729</u>

Saldot på räntekontot vid årsskiftet täcker Valmyndighetens kortsiktiga likviditetsbehov.

Not 14 Statskapital

Finansiering av utgifter för valdatasystemet via anslagsmedel	12 988	0
	<u>12 988</u>	<u>0</u>

Se vidare noteringar ovan i avsnittet "Redovisnings- och värderingsprinciper".

Not 15 Balanserad kapitalförändring

Periodiseringar	-327	0
	<u>-327</u>	<u>0</u>

Not 16 Lån i Riksgäldskontoret

	2002-12-31	2001-12-31
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	1 000	1 000
Ändring av regleringsbrev enligt regeringsbeslut 38 (2002-12-12, Justitiedepartementet)	200	0
	<u>1 200</u>	<u>1 000</u>
Ingående balans	839	0
Under året nyupptagna lån	628	943
Årets amorteringar	-307	-104
<i>Utgående balans</i>	<u>1 160</u>	<u>839</u>

Not 17 Skulder till andra myndigheter

Sociala avgifter	240	179
Övriga skulder till andra myndigheter	348	125
Skuld utgående mervärdesskatt	551	0
<i>Summa</i>	<u>1 139</u>	<u>304</u>

Not 18 Periodavgränsningsposter

Upplupna kostnader		
- Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	587	325
- Upplupna löner inklusive sociala avgifter	67	57
- Upplupna räntekostnader	2	0
- Övriga upplupna kostnader	560	12
<i>Summa</i>	<u>1 216</u>	<u>394</u>

Bland övriga upplupna kostnader finns bl a en skuld till Riksskatteverket på 256 tkr.

Anslagsredovisning**Not 19 Ingående överföringsbelopp**

För anslaget 1 46:1 ap 1 (Allmänna val) så motsvaras inte ingående överföringsbelopp (-111 tkr) av utgående överföringsbelopp per 2001-12-31 (-199 tkr). Skillnaden (88 tkr) beror på att Riksskatteverket i mars 2002 uppmärksamade att de hade ett överskott på valanslaget motsvarande deras ingående överföringsbelopp. Enligt regleringsbrev per 2001-11-29 borde Valmyndigheten ha fått dessa medel redan år 2001.

Även den del av överfört anslagssparande överstigande 3 procent fick disponeras avseende anslaget 1 46:5 enligt regeringsbeslut (2002-06-19, Justitiedepartementet).

Not 20 Årets tilldelning enligt regleringsbrev

Valmyndigheten erhöll 205 000 tkr enligt regleringsbrevet för anslaget 1 46:1 ap 1 Allmänna val. Enligt ändring av regleringsbrevet i regeringsbeslut (2002-06-27, Justitiedepartementet) så ökades anslaget med 25 000 tkr. Enligt ytterligare en ändring av regleringsbrevet i regeringsbeslut (2002-12-05, Justitiedepartementet) så ökades anslaget igen med 25 000 tkr. Till valanslaget finns en anslagskredit på 11 500 tkr.

Till anslaget 1 46:5 Valmyndigheten finns en anslagskredit på 384 tkr.

Not 21 Fördelade anslagsbelopp

I enlighet med vad som föreskrivs i regleringsbrevet har 21 235 tkr fördelats till länsstyrelserna för att täcka vissa av deras kostnader för de allmänna valen.

Finansieringsanalys**Not 22 Kostnader**

	2002	2001
Kostnader enligt resultaträkningen	193 985	12 894
- Avskrivningar	-1 747	-104
Kostnader enligt finansieringsanalysen	<u>192 238</u>	<u>12 790</u>

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(belopp i tusental kronor om ej annat anges)

	<i>2002</i>	<i>2001</i>
Låneram		
Beviljad låneram	1 200	1 000
Utnyttjad låneram	1 160	839
<i>Kvar av låneramen</i>	<i>40</i>	<i>161</i>
Kontokrediter hos RGK		
Räntekontokredit	640	2 000
Max utnyttjad under året	0	495
Räntor avseende räntekonto i RGK		
Ränteintäkter	153	35
Räntekostnader	0	0
<i>Saldo</i>	<i>153</i>	<i>35</i>
Avgiftsintäkter		
Avgiftsintäkter som disponeras	3 227	5
<i>Totala avgiftsintäkter</i>	<i>3 227</i>	<i>5</i>
Anslagskredit		
Beviljad anslagskredit Uo 1 46:1 ap1	11 500	1 920
Utnyttjad anslagskredit	0	199
Beviljad anslagskredit Uo 1 46:5	384	194
Utnyttjad anslagskredit	0	0
Anslag m m		
Anslagssparande Uo 1 46:1 ap 1	38 980	0
Anslagssparande Uo 1 46:5	4 668	1 556
Årsarbetskrafter och anställda m m		
Antalet årsarbetskrafter (st)	11	4
Medelantalet anställda (st)	10	9
Driftkostnad per årsarbetskraft	17 472	3 009
Kapitalförändring		
Årets kapitalförändring	768	-327
Balanserad kapitalförändring	-327	0

Solna den 19 februari 2003

Johan Hirschfeldt
(ordförande)

Peter Larsen

Sören Thunell

Elisabet Fura-Sandström

Shirin Ahlbäck Öberg